

AKCIJSKI NAČRT SODELOVANJA IN PODPORE MLADIM SLOVENCEM V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

1. Pravna podlaga

Akcijski načrt podrobneje določa konkretne naloge, njihove izvajalce, pričakovane rezultate, termske okvire in druge pogoje za sodelovanje z mladimi pripadniki slovenske skupnosti zunaj RS, izhajajoč iz:

- drugega odstavka 6. člena Zakona o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja (ZORSSZNM), ki določa, da sodi prizadevanje za ohranitev in okrepitev slovenstva v skupnem slovenskem kulturnem prostoru med pglavitne naloge Republike Slovenije. Odnose s Slovenci zunaj njenih meja pa skladno z 12. členom gradi Republika Slovenija na osnovi dolgoročne strategije, ki se uresničuje z razvijanjem trajnostnih strategij za vsestransko krepitev slovenskih skupnosti v zamejstvu in po svetu

in

- Strategije Vlade RS odnosov RS s Slovenci zunaj njenih meja (Vlada RS, 2008), ki določa za temeljni cilj ohranitev, krepitev in razvoj slovenstva v skupnem slovenskem kulturnem prostoru. Strategija poudarja, da za uresničitev tega cilja Republika Slovenija izvaja ukrepe, s katerimi mlade pripadnike slovenskih skupnosti zunaj Republike Slovenije spodbujajo k učenju slovenskega jezika, spoznavanju slovenske kulture in oblikovanju slovenske identitete ter povezanosti z Republiko Slovenijo.

Akcijski načrt vsebuje strateške usmeritve, cilje in ukrepe, ki so nastali na podlagi analize obstoječega stanja v Sloveniji in zunaj RS.

2. Analiza stanja

Analiza, naj bi pokazala, koliko mladih pripadnikov slovenske skupnosti zunaj RS je zainteresiranih za delo na področjih ohranjanja jezika in kulture ter krepitev gospodarskih in drugih stikov. Analiza izpostavlja vzorčne primere na osnovi odziva slovenskih organizacij v RS in zunaj RS, pedagoških delavcev, katoliških misij in diplomatsko-konzularnih predstavništva RS v tujini ter obstoječih raziskav, objavljenih v publikacijah¹, anket in podobnega.

---

¹ npr. študija SLORI objavljena v publikaciji Mladina na prehodu (2009), Trst.

Položaj je različen med državami, v katerih živijo Slovenci. Ponekod je interes za sodelovanje mladih večji, drugje pa manjši. Manjši interes mladih je posledica generacijskih razlik. Razlog za neaktivnost mladih v društvih Slovencev po svetu je tudi sodobna internetna in telekomunikacijska (informacijska) doba, ko mladi sami, brez vključevanja v društva, pridobivajo informacije, ki jih zanimajo o domovini staršev ali starih staršev. Sodobna spletna socialna omrežja so dober vir informacij in način povezovanja v društva brez formalnega članstva. Mladi so zgolj opazovalci družbenega dogajanja, članstvo v spletnih socialnih omrežjih pa je koristno takrat, ko se posameznik v življenju sooči s situacijo, ki od njega zahteva več znanja, potrebo po spremembi študija, zaposlitve ali prebivališča, itd. Sodobno življenje zahteva od mladih samostojnost in neodvisnost. Spletno zbiranje informacij omogoča mladim ustvarjanje lastnih mnenj. Mladi si želijo druženja in povezovanja z vrstniki iz Slovenije, ki presega okvirje društva, kraja ali celo države, v kateri živijo.

Pričakovanja in izkušnje mladih generacij slovenske narodne skupnosti v sosednjih državah so precej drugačne od izkušenj njihovih staršev ter starih staršev. To je posledica evropskih integracij in novih življenjskih situacij, kot so partnerske zveze s partnerji iz drugih kultur. Pomembno je, da sta druženje in prijateljstvo z vrstniki iz drugih kultur prikazani tudi kot možnost kulturnega bogatenja. Vzpostaviti je potrebno pozitiven pristop k drugim kulturam in hkrati poudarjati bogastvo slovenske kulturne dediščine, tako da se lahko mladina v teh sredinah počuti zanimivejša tudi z vidika slovenske identitete in kulturne dediščine. Torej gre za povezavo večkulturnosti in sožitja ter slovenske identitete in kulturne dediščine.

Posebej poudarjen je interes mladih za študij v RS, za učenje slovenskega jezika ter za poletne šole v RS, nekateri mladi pa bi si želeli večje udeležbe na področju gospodarskega sodelovanja. V nekaterih državah so se mladi že lotili konkretnih akcij. Kot primere navajamo forum in spletno stran www.sloarg.com, v sklopu katere lahko mladi Slovenci iz Argentine in drugi dobijo koristne napotke za študij, študentsko izmenjavo, prakso ali delo v Sloveniji. V okviru Facebook skupin »Slovenci v Švici«, kjer je trenutno prijavljenih nekaj 100 oseb, in »BruSlov Slovenci v Bruslju«, se mladi tudi redno srečujejo. Mlajši predstavniki slovenske narodne skupnosti v sosednjih državah pa si ponekod (npr v. Avstriji) želijo tudi večjega sodelovanja pri obravnavi političnih vprašanjih narodne skupnosti.

2.1 Evropska unija in Svet Evrope

Mladina evropskih narodnosti (Youth of European Nationalities YEN) je mreža 30 mladinskih organizacij, ki predstavljajo evropske etnične, jezikovne in narodne manjšine. Prav tako je YEN največja neodvisna in nevladna krovna mladinska organizacija, v katero so včlanjeni mladi iz 17 evropskih držav. Svet Evrope in Evropska komisija podpirata YEN z administrativno logistiko. YEN sodeluje kot članica v Uniji evropskih narodnosti (Federalistic Union of European Nationalities FUEN) in v Evropskem forumu mladih (European Youth Forum). V duhu sodelovanja med narodi v Evropi si tako YEN prizadeva za ohranjanje in razvijanje kulture, jezika in manjšinskih pravic.

Člani YEN so tudi mladi iz avstrijske Koroške (Klub slovenskih študentk in študentov na Dunaju, Koroška dijaška zveza, Mlada enotna lista v Celovcu) in iz Italije (mlada sekcija stranke Slovenska skupnost).

Posebna delovna skupina YEN združenja si prizadeva za širitev članstva na druge mladinske organizacije v Evropi.

2. 2 Sosednje države

2.2.1 Avstrija

Slovenska mladinska organizacija (SMO) je poskus mlade generacije koroških Slovencev, da presežejo ideološke delitve manjšine in svoje delovanje usmerijo v prihodnost narodne skupnosti². V SMO, ki je bila ustanovljena januarja 2010, so vključene naslednje mladinske organizacije:

- Koroška dijaška zveza (KDZ);
- Mlada Enotna lista (EL);
- Klub slovenskih študentk in študentov na Koroškem (KSŠŠK);
- Katoliška mladina;
- Študentski klub koroških Slovencev iz Gradca;
- Študentski klub koroških Slovencev iz Dunaja.

SMO si prizadeva za okrepitev svoje vloge z najemom, kasneje pa nakupom svojih prostorov v središču Celovca.

Slovenske mladinske organizacije so dejavne tudi v nekaterih mednarodnih in regionalnih pobudah. Klub slovenskih študentk in študentov na Dunaju, Koroška dijaška zveza in Mlada enotna lista v Celovcu so partnerji YEN. Na pobudo slovenskih mladinskih organizacij Koroške dijaške zveze, Mlade enotne liste, Kluba slovenskih študentk in študentov na Koroškem ter Kluba slovenskih študentk in študentov na Dunaju je v času od 12. septembra 2010 do 18. septembra 2010 v Pliberku potekal Seminar YEN združenja pod geslom »We do not fear-Minorities Against Social Exclusion«.

Enotedenski seminar je bil vsebinsko raznolik, saj je poleg glavne teme socialne izključenosti obsegal tudi predstavitev zgodovine dežele Koroške, regionalnih posebnosti in kulinarike. Prav tako so imeli udeleženci na voljo učenje slovenskega jezika.

Tak seminar je dober poizkus prizadevanj mladih generacij za ohranjanje identitete in kulture z medsebojnim sodelovanjem in povezovanjem.

Dvojezično šolstvo in učenje jezika

Prijave k dvojezičnemu pouku na območju veljavnosti zakonov o manjšinskem šolstvu na avstrijskem Koroškem naraščajo, vedno bolj pa upadajo jezikovne kompetence prijavljenih otrok. Različno jezikovno predznanje otrok pri vstopu v šolo nakazuje tudi, da so potrebni povsem novi organizacijski in didaktični pristopi za dvojezično šolstvo ter za dvig njegove kakovosti.

---

² Anketa NSKS (2009): Povpraševanje 20 mladincev med 23 in 33.letom

Vzgoja in izobraževanje s poudarkom na jeziku-materinščini se mora začeti že v zgodnjem otroštvu v družinskem okolju. Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu zato podpira projekte, ki dajejo pozornost učenju slovenščine tudi zunaj izobraževalnih inštitucij. Kot primer navajamo projekt Krščanske kulturne zveze iz Celovca, pri katerem KKZ nagovarja družine, še posebej iz mešanih zakonov, in jih vabi k učenju jezika ter njegovi promociji preko medijev, letakov in drugega propagandnega materiala. Na tak način se skuša dvigniti pomen materinščine. Projekt je primer dobre prakse, uporaben za manjšino v drugih sosednjih državah.

Drug primer dobre prakse je Alpe – Jadranski center za čezmejno sodelovanje (AACC) v Celovcu, ki je pričel izvajati projekt »Botrstvo večjezičnosti za raznolikost s avstrijski Koroški«. Projekt naj bi pospešil jezikovno in kulturno raznolikost s spodbudami za učenje jezikov preko svetovnega spleta. Podporniki projekta so številne ugledne osebnosti iz družbenega, gospodarskega, cerkvenega in medijskega življenja avstrijske Koroške. Projekt »Botrstvo večjezičnosti« lahko podpre vsakdo, ki se zavzema za večjezičnost, ki se uči kakega jezika ali vzpodbuja v lastnem podjetju ali organizaciji jezikovni projekt. V ta namen so uredili spletno stran www.mehrsprachigkeit.at ter prisotnost na socialnem omrežju Facebook.

2.2.2 Italija

Slovenski raziskovalni inštitut SLORI v Italiji je pripravil celovito analizo o udeležbi mladih generacij v dejavnostih organizacij in društev ter jo objavil v publikaciji Mladina na prehodu (2009). Publikacija poudarja specifičnost sedanjega položaja mlade generacije na pokrajinski in deželni ravni ter navaja izkušnje s področja čezmejne komunikacije z nekaterimi območji sosednje Slovenije. Del analize temelji na preučitvi stanja družvene realnosti slovenske narodne skupnosti v Italiji, ki je bila opravljena med letoma 2002 in 2003 ob priložnosti programske konference, ki sta jo sklicali SKGZ in SSO.

Med problemi, ki jih društva navajajo o svojem delovanju, se na drugem mestu pojavijo težave pri pomladitvi članstva (21% anketiranih društev). Zanimiv je tudi podatek, da je 20% anketiranih dijakov soudeleženi v vodstvu društva, medtem ko je delež na ravni sodelovanja pri dejavnostih, ki jih društvo ponuja znatno višji (83%). Okoli 50 % navaja kot razlog za manjšo zainteresiranost mladih medgeneracijske razlike in dejstvo, da je sistem manjšinske organiziranosti zastarel in ne ustreza današnjim potrebam. Po mnenju avtorjev lahko obe generaciji najdeta skupne točke s kakovostno ravnjo komunikacije in s skupnimi točkami za sodelovanje. Razvijati je treba takšne strategije, ki vzpodbujajo komplementarne ali dopolnjujoče se odnose.

Pomembno vlogo pri vključevanju mladih ima Slovensko izobraževalni konzorcij (Slov.I.K.), ki izvaja obšolski program "EXTRA". Ta program ponuja pod strokovnim vodstvom dijakom višjih srednjih šol (14-18 let) možnost učenja, dodatnega in dopolnilnega izobraževanja, študijskega usmerjanja in druženja v popoldanskem času.

V Slov.I.K. si prizadevajo za povečanje interesa za študij v RS oz. študijske izmenjave. V okviru programov EU obstaja veliko možnosti za študijske izmenjave, vendar se mladi raje odločajo za študij v bolj oddaljenih državah. Organiziranje skupnih dogodkov za zamejske študente v okviru »odprtih vrat oz. sejma« v Sloveniji, na

katerem bi sodelovale slovenske univerze, bi lahko povečalo interes zamejskih študentov za študij v RS.

Prav tako mladi ne kažejo posebnega interesa za udeležbo na poletnih šolah v RS (z izjemo Videmske pokrajine, kjer interes za udeležbo narašča), čeprav bi bila udeležba potrebna za izboljšanje znanja slovenskega jezika.

Poseben izziv je tudi v tem, kako povečati interes staršev, da se odločijo za sodelovanje v obšolskem programu EKSTRA. Ponudba obšolskih dejavnosti je namreč zelo pestra (učenje tujih jezikov, šport, ipd), Slov.I.K pa poleg tega daje poseben poudarek tudi slovenski identiteti. Podobno ustanovo, kot je Slov.I.K. v Gorici, bi bilo smiselno ustanoviti tudi v Trstu. Najučinkovitejša rešitev bi bila lahko ustanovitev večnamenskega centra, ki bi obsegal različne inštitucije (npr. glasbena šola, telovadnica, ipd), s čemer bi se znižali tudi stroški poslovanja. Veliko inštitucij namreč nima lastnih prostorov in plačuje najemnine. To je lahko dolgoročni projekt oziroma investicija.

Nekateri mladi pripadniki slovenske skupnosti so na kulturnem in političnem področju dejavni tudi v okviru mladinske sekcije stranke Slovenska skupnost. Dejavnosti so predvsem v Gorici in Trstu, svojo dejavnost pa bi želeli razširiti tudi na Videmsko pokrajino. Dobro sodelujejo tudi z drugimi slovenskimi mladinskimi organizacijami v Italiji (npr. z mladinsko skupino MOST, ki je dejavna predvsem na kulturnem področju) ter z drugimi manjšinami (npr. mlado Enotno listo v Celovcu).

K sodelovanju želijo privabiti čim več mladih ne glede politično pripadnost, saj želijo preseči stare manjšinske delitve. Za njih je pomemben skupen cilj, poti za njegovo uresničitev pa so lahko različne. Mladi s skupnimi pobudami organizirajo posvete z različnimi tematikami (npr. posvet o šolstvu), izvajajo projekte s področja ohranjanja slovenske identitete (npr. priprava CD-ja o enojezičnih tablah v vaseh, kjer bi morale biti postavljene dvojezične table in podobno) in sodelujejo v projektih, financiranih s sredstvi EU.

Ustanovljena je bila tudi spletna skupina »Mladi za mlade«.

Društvo slovenskih ekonomistov v Italiji predstavljajo mladi študenti ekonomije. Ideja ustanovitve društva je bila v tem, da pride v zamejskem prostoru do resnejšega in konstruktivnejšega soočanja z gospodarsko tematiko. Društvo daje posebno pozornost ekonomiji, saj je kulturno in športno delovanje med Slovenci v Italiji že razvito. S svojo dejavnostjo naj bi prispevalo k večji ozaveščenosti o pomenu gospodarskega potenciala in razvoja za prihodnost slovenske skupnosti v Italiji.

Društvo je pobudnik ustanovitve ekonomskega foruma Slovencev v Italiji. Prvi ekonomski forum bo 11. in 25. novembra 2010 izveden v sodelovanju z Uradom Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Svetom slovenskih organizacij, Slovensko-kulturno-gospodarsko zvezo, Slovenskim deželnim gospodarskim združenjem, Kmečko zvezo, Zadružno kraško banko, Zadružno banko Doberdob-Sovodnje, finančno delniško družbo KB1909 in Primorskim dnevnikom.

2.2.3 Madžarska

V Porabju so osnovnošolci tista populacija, ki se uči slovenščino in ki sodeluje pri zunajšolskih dejavnostih tako v Porabju kot s partnerskimi šolami v Sloveniji ter je edina deležna sistematičnega pridobivanja znanja manjšinskega jezika.

Mladi po OŠ gredo v srednje šole večinoma v kraje in mesta, kjer stik s slovenskim jezikom izgubljajo. Nekaj mladih po srednji šoli nadaljuje študij v Sloveniji. Majhen odstotek teh mladih sodeluje pri kateri izmed slovenskih kulturnih skupin (pevski zbor, folklor). Vsi ostali pa se gibajo v madžarskem jezikovnem okolju in ne iščejo priložnosti za rabo ali učenje slovenščine. Ko mladi Porabci končajo šolanje, dobijo zaposlitve (razen redkih izjem) v madžarsko govorečem okolju. Največkrat spoznajo v tem okolju tudi svoje madžarsko govoreče partnerje. Jezik komunikacije v delovnem okolju in tudi v družinah postane madžarščina.

Mladina v Porabju ni organizirana, kljub nekaterim poskusom v preteklosti, ki so se izjalovili, saj ni bilo ne volje ne pravih ciljev.

Klub prekmurskih študentov v Murski Soboti si želi večjega sodelovanja tudi z mladimi Porabci. Posebna sekcija za Porabce Kluba prekmurskih študentov s sedežem v Monoštru bi lahko pomenila začetke tovrstnega sodelovanja. Klub želi pritegniti k sodelovanju porabske študente in druge mlade. Priložnost vidijo v izvedbi konkretnih projektov, kot so npr. kulturni večeri, okrogle mize, skupni prevozi v Ljubljano in podobno.

Organizaciji slovenske narodne skupnosti naj bi več pozornosti namenili tudi mladim generacijam na področjih, kjer bi mladi videli svojo priložnost.

Posebno pozornost bi morali nameniti mladim družinam iz mešanih zakonov. Le-te so lahko idealno okolje za naravno dvojezičnost otrok. Tudi za porabski prostor bi lahko bil uporaben projekt promocije slovenskega jezika, ki ga je pričela izvajati Slovenska krščanska zveza iz Celovca. Zanimivi so tudi nekateri tuji modeli vzpodbujanja učenja manjšinskih jezikov³.

2.2.4 Hrvaška

Interes mladih (srednješolci in študentje) za udeležbo v dejavnostih slovenskih društev je dokaj nizek. V večjem društvu se npr. udejstvuje deset do dvajset mladih. Eden od razlogov je tudi ta, da se večina ljudi začne zavedati svojih korenin v kasnejšem starostnem obdobju. Poleg tega so tematike, s katerimi se ukvarjajo društva, namenjene starejšim, ki predstavljajo večino v društvih. Nekatera društva so poskušala pritegniti mlade z njihovo vključitvijo na vodilna mesta, a brez uspeha.

Mladi so najbolj dejavni na Reki in v Istri, največ interesa pa se beleži pri generaciji, ki je končala srednjo šolo. Njihov interes je omejen na iskanje informacij o študiju v Sloveniji ter na pouk slovenščine. Na Reki razmišlja mladinska skupina o oblikovanju informativne spletne strani oz servisa za bodoče študente, kjer bi se zbirale

---

³ Tako se npr. pri eni od manjšin v Franciji, ukvarjajo z mladimi družinami. Ob rojstvu otroka družina prejme paket, ki vsebuje igrače, slikanice v manjšinskem jeziku, CD s pesmicami, literaturo za starše o pomenu učenja jezika, učbenik, slovar, kar olajša druženje in izobraževanje mladih staršev.

informacije za študij, pa tudi o možnostih za povezovanje mladih s predstavniki slovenskih podjetij na Hrvaškem. Takšna info točka bi lahko prispevala k boljšemu pretoku informacij o potrebah na trgu zaposlovanja.

Društvo v Puli želi dajati posebno pozornost najmlajši generaciji (novoletne prireditve, obisk slovensko govorečega Božička, lutkarske predstave in podobno).

Na Hrvaškem obstaja možnost pouka materinega jezika manjšin, ki ga financira Vlada RH, v kolikor je pri učencih interes dovolj velik. Slovenski pouk se poučuje le v dveh šolah, čeprav bi Vlada RH financirala učenje jezika tudi za skupine s samo petimi ali šestimi otroci.

2.3. Evropa

2.3. 1 Severna Evropa

2.3.1.1 Finska

Z vstopom Slovenije se je interes za stalno ali začasno preselitev Slovencev na Finsko opazno povečal. Na VP RS na Finskem beležijo povečano število mladih Slovencev, ki se bodisi z iskanjem novih delovnih izzivov ali z nadgradnjo znanja odločajo za preselitev na Finsko. Ta skupina mladih pričakuje od RS »podporo v smeri povezovanja v skupine, ki s svojim delovanjem ohranijo narodno in kulturno identiteto ter jih družijo občutek pripadnosti in sorodnosti v razmišljanju«.

Združenje staršev na Finskem je v sodelovanju z VP RS na Finskem pripravilo projekt »Spoznavam domovino svojih (starih) staršev«, za starejše otroke pa pripravljajo tudi vsebine, ki so vezane na spoznavanje Slovenije kot članice EU in NATO.

Projekt združenja staršev bi lahko postal še učinkovitejši in bolj prepoznaven z večjim oglaševanjem v Sloveniji.

2.3.1. 2 Švedska

V slovenskih društvih na Švedskem se družijo in srečujejo predvsem starejša generacija. Glede na to, da je internet vsakdanja oblika komunikacije med mladimi na Švedskem, je Zveza slovenskih društev pričela z izgradnjo spletne strani, ki naj bi pokrila delovanje vseh društev. Poudarek bo na izmenjavi idej in informacij o Sloveniji, v urejanje spletnih strani pa bodo vključeni tudi mladi. Za vzpostavitev kakovostne in za mlade privlačne spletne strani jim primanjkuje finančnih sredstev ter strokovnega znanja.

2.3.2 Zahodna Evropa

2.3.2.1 Nizozemska

Interesa mladih med tradicionalno skupnostjo Slovencev na Nizozemskem (v provinci Limburg) skorajda ni. Uspešen je predvsem dopolnilni pouk slovenščine in

društvo prijateljev Slovenije »Lipa«, ki pa se ne omejuje le na tradicionalno slovensko skupnost.

Na VP RS v Haagu občasno organizirajo druženje Slovencev, ki delajo v mednarodnih organizacijah v Haagu (začasno zaposleni v Haagu) ter manjše skupine študentov. Prav tako pa je VP RS v Haagu pobudnik uric slovenskega jezika za otroke, ki naj bi potekale enkrat mesečno.

Na spletnem omrežju Facebooku se je oblikovala posebna pogovorna skupina »Slovinci na Nizozemskem«, v kateri se oglašajo mladi iz Slovenije, ki so si na Nizozemskem v zadnjih letih poiskali delo. Ta skupina občasno organizira družabna srečanja.

Mladi slovenskega rodu so zaradi visoke stopnje asimilacije predvsem Nizozemci, zato so možnosti za sodelovanje z njimi predvsem v inovativnih projektih in praksah v podjetjih v Sloveniji v dejavnostih, ki ne predpostavljajo znanja slovenščine. Tistim v drugi in tretji generaciji, ki jih njihove korenine zanimajo, bi morali Slovenijo predstaviti kot zanimivo in privlačno deželo, katere poznavanje je lahko del njihovih konkretnih študijskih in profesionalnih izzivov.

2.3.2.2 Belgija

V Bruslju se povezujejo predvsem tisti mladi Slovenci, ki so zaposleni v evropskih inštitucijah.

Najbolj dejaven in raznolik je nogometni klub NK Bruselj, ki združuje mlade Slovence vseh političnih prepričanj. Igranje nogometa je tako priložnost za pogovor in za preseganje slovenskih delitev.

Leta 2005 je bil ustanovljen tudi klub Slovencev v Bruslju, ki deluje v okviru spletne strani www.bruslov.net. Na spletni strani so obvestila o slovenskih prireditvah oz. dogodkih, podatki o Bruslju, možnostih za zaposlitev za Slovence in forum za pogovore, prevoze, stanovanja in podobno.

2.3.3 Srednja Evropa

2.3.3.1 Švica

Interes mladih slovenskega rodu oz. s slovenskim državljanstvom za povezovanje in sodelovanje pri dejavnostih slovenskih društev se vidno zmanjšuje tudi v Švici. V večini primerov se kot razlog navajajo za mlade premalo zanimive dejavnosti društev.

Mladi Slovenci se večinoma povezujejo v okviru dejavnosti dopolnilnega pouka slovenščine. V zadnjih mesecih so se predvsem mladi Slovenci začeli povezovati tudi preko interneta oz. Facebooka. V okviru Facebook skupine »Slovinci v Švici«, kjer je trenutno prijavljenih že več kot 100 oseb, se mladi tudi redno srečujejo.

2.3.3.2 Nemčija

Interes mladih za kulturno, športno in družabno udejstvovanje ter konkretne dejavnosti je poudarjen pri Slovenskem kulturnem in športnem društvu Bled iz Essna. Skupina mladih se srečuje v okviru folklorne skupine, ki je cenjena po vsej Nemčiji. Folklorna skupina ima nekaj deset nastopov letno, predvsem v deželi Severno Porenje-Vestfalija, kjer jo na svoje dogodke povabijo slovenska in druga društva ter tudi domači organizatorji kulturnih prireditev. Ta skupina mladih je že večkrat organizirala srečanje mladih.

Slovenski katoliški misiji v Berlinu in na Bavarskem motivirata mlade ter jih usmerjata k slovenskim dejavnostim.

Prepoznavna in organizirana oblika druženja je tudi nogometna ekipa SKM Berlin, ki trenira ob petkih in se redno udeležuje prijateljskih, družabnih in tudi ligaških tekem malega nogometa v Berlinu.

Veleposlaništvo RS v Berlinu je ustanovilo Facebook skupino Slovenci v Berlinu. Skupina ima trenutno 60 članov. Namen skupine je medsebojno obveščanje o slovenskih dogodkih v Berlinu in Nemčiji. Skupina se mesečno srečuje na »slovenski kavi«.

Nekateri mladi Slovenci v Nemčiji so o novih povezovanjih začeli razmišljati v okviru ustanovnega posveta za mlade Slovence po vsem svetu, ki je prvič potekal septembra 2008 v prostorih mladinskega zavetišča (Jugendherberge) v Stuttgartu. Mladi so na posvetu poudarili, da si želijo poiskati novih poti in svežih idej za ohranjanje slovenske identitete. Organizator in pobudnik posveta je bilo vodstvo SKUD Triglav iz Stuttgarta, ki je odprto za mlade, ki si želijo novih izzivov. Pokrovitelj posveta je bil Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

SKUD Triglav je pobudnik spletnega povezovanja preko foruma Mladim Slovincem po svetu. Forum je namenjen povezovanju mladih Slovencev po svetu, vendar ne na način, ki je prikazan npr. na facebooku, saj je poudarek na komuniciranju v slovenskem jeziku. Forum želi prikazati tudi delo mladih v slovenskih društvih, izmenjavati izkušnje, ter je lahko kot primer dobre prakse uporaben v drugih državah, kjer živijo Slovenci (Forum za mlade Slovence po svetu, www.triglav-stuttgart.si/forum).

V društvih prihaja pri organiziranju kulturnih dogodkov do nesoglasij med starejšo in mlajšo generacijo, ki svojih želja ne osredotoča le na narodnozabavno glasbo.

Dejavnosti mladih oz. dogodki mladih, ki jih mladi sami organizirajo, naj bi bili v bodoče deležni posebnih obravnav oziroma pozornosti ter finančnih vzpodbud.

2.3.4 Vzhodna Evropa

2.3.4.1 Češka republika

V Češki republiki ne deluje nobeno slovensko društvo. Na Veleposlaništvo RS v Pragi se občasno obračajo študentje in študentke iz Slovenije, ki na tamkajšnjih visokošolskih

ustanovah praviloma študirajo krajše obdobje. VP RS vzdržuje redno komunikacijo tudi z drugimi Slovenkami in Slovenci (srečanja gospodarstvenikov, kulturne prireditve, ipd.).

2.3.4.2 Poljska

Število mladih na Poljskem je majhno, saj gre za majhno slovensko skupnost. Gre predvsem za otroke slovenskih podjetnikov in drugih, ki živijo in delajo na Poljskem.

Društvo Triglav – Rysy redno organizira dogodke, s katerimi promovira Slovenijo in slovensko kulturo in v katere skuša privabiti tudi čim več mladih (npr. udeležba otrok na stojnicah in podobno).

2.3.5 JVE Evropa

2.3.5.1 Bosna in Hercegovina (BiH)

V BiH je interes mladih odvisen od ohranjanja slovenstva v družinah. Mlajše generacije izgubljajo povezavo s slovenskimi koreninami in se vse bolj identificirajo z lokalnim okoljem.

Za mlade so zanimive tiste vsebine, ki jim jih lahko združenje Slovencev nudi v okviru svojih dejavnosti (kulturne prireditve, srečanja, tribune, dostop do aktualnih informacij, možnosti, ki jim jih društvo nudi, da lahko razvijejo in izkažejo svoje »talente« in sposobnosti, možnost, da se udelejujejo na različnih področjih, in podobno).

Udeležba pri dopolnilnem pouku slovenščine je velika, saj je pri pouku redno vsaj 12-15 otrok, čeprav pouk poteka ob sobotah. Čedalje večji interes za učenje slovenskega jezika je tudi pri mladih, ki niso Slovenci, so pa lahko pomembni za pospeševanje meddržavnih stikov, zato bi bilo treba organizirati poseben tečaj za te udeležence. Veliko otrok se udeleži tudi poletne šole slovenskega jezika.

Mlade Slovence v Bosni zanimajo še posebej možnosti šolanja v Sloveniji na univerzitetni ravni, izpopolnjevanje, štipendije za mlade slovenskega rodu, veliko pa jih vidi tudi svojo prihodnost v Sloveniji, saj je Slovenija za njih ena izmed poslovnih in kariernih priložnosti. Po letu 1992 se je položaj Slovencev v BiH spremenil, saj so z razpadom skupne države postali manjšina.

Društva redko ponujajo nove vsebine, ki bi bile zanimive za mlade. Razlog je tudi v pomanjkanju ustreznih prostorov in informacijskih tehnologij. Interes bi lahko bil večji z uvajanjem in razvijanjem sekcij kot so dramska, folklorna, likovna ali glasbena sekcija s poudarkom na razvijanju mladih talentov.

Nove oblike združevanja in organiziranja mladih uporabljajo lahko tudi sodobne telekomunikacije - net. Večina društev že ima ali razvija svojo spletno stran, v okviru katere se lahko oblikujejo forumi mladih. Možnosti povezovanj vidijo tudi s pomočjo Facebook skupine mladih v Bosni, vzpodbude pa bi lahko šle tudi v smeri regionalnih in celo meddržavnih srečanj. Pristop naj bo sistemski in trajnejši.

Anketa med mladimi slovenskega rodu, ki živijo v Sarajevu (september 2010) vsebuje predloge, mnenja in želje mladih za okrepitev vezi s Slovenijo in slovenskim kulturnim izročilom.

2.3.5.2 Makedonija

V slovenskem združenju France Prešeren ne beležijo velikega interesa mladih za vključevanje v društvo. Mladino zanima predvsem učenje slovenskega jezika in študij v Sloveniji, nekoliko manj sodelovanje pri pevskem zboru ali športu. Večji je interes za računalništvo, zato bi lahko bila nova oblika druženja mladih tudi preko organiziranja računalniških tečajev. Društva lahko tečaje organizirajo le z dodatno finančno podporo za nakup računalniške opreme in najem usposobljenih inštruktorjev.

Interes mladih za društvene dejavnosti je večji v Slovenskem društvu Triglav v Bitoli, saj je v društvu okoli 30 % mladih v starostni skupini med 15 in 30 letom. Posebnih programov za mlade ne izvajajo zaradi pomanjkanja finančnih sredstev. Velik interes je predvsem za učenje slovenskega jezika ter za študij in zaposlitev v Sloveniji.

2.4 Čezoceanske države

2.4.1 Argentina

V Argentini živi velika slovenska skupnost, v kateri že četrta generacija izseljencev govori slovensko, poje slovensko ter prireja slovenske dramske, športne in druge prireditve.

Mladi Slovenci iz Argentine in iz Slovenije se v okviru projekta Slovenija-Argentina (SLO-ARG), pri katerem sodeluje izmed krovnih organizacij »Zedinjena Slovenija«, povezujejo preko foruma. V sklopu spletne strani www.sloarg.com lahko dobijo koristne napotke za študij, študentsko izmenjavo, prakso ali delo v Sloveniji ter skupaj pokrivajo različna interesna področja. Največ izmenjav je na področjih kot so študij v Sloveniji, zaposlovanje in pripravništvo ter podobno.

Forum in spletno stran so prostovoljci pripravili na osnovi raziskave o tem, kaj zanima mlade. V sklopu projekta SLO - ARG pa so pripravili tudi predstavitveni film. Kljub temu pri povezovanju mladih v Argentini še vedno prevladuje Facebook.

2.4.2 Avstralija

Interes mladih v dejavnostih slovenskih društev in drugih organizacij, ki imajo za cilj krepitev slovenske kulture in jezika v Avstraliji, je majhen. Mladi si želijo spoznati novo, sodobno Slovenijo, zato jih dejavnosti društev večinoma več ne zanimajo. Mlade zanima sodobna umetnost, igra in film, vendar so o morebitnih nastopih iz Slovenije slabo obveščeni, saj uporabljajo nove sodobne telekomunikacijske tehnologije. Prav tako se mladi ne poslužujejo klasičnih uradnih spletnih strani. Kljub temu mlade zanima njihov izvor, zgodovina in kulturna dediščina njihovih prednikov, pridobiti si želijo nova znanja in izkušnje. Za njih bi lahko bile zanimive vzpodbude za obisk Slovenije, študij, in tudi za investicije.

Migracijska agencija in svetovalno podjetje v Avstraliji (Active Migration, Active Solutions and Consulting Group Pty) beleži novi trend priseljevanja mladih Slovencev iz Slovenije v Avstralijo v zadnjih osmih letih. Vsako leto se po oceni agencije v Avstralijo priseli med 110 in 160 mladih Slovencev. Motivi priselitve mladih Slovencev so različni, okoli 30% jih pride v Avstralijo začasno z namenom učenja jezika, pridobivanja delovnih izkušenj ali zasluzka.

2.4.3 ZDA

New York

Mladi v New Yorku se večinoma ne udeležujejo slovenskih prireditev oziroma niso del »slovenske skupnosti«. To so večinoma ljudje, ki so prišli v ZDA študirat po osamosvojitvi oziroma so visoko izobraženi strokovnjaki. Prav tako je prisotnost interesa pri mladih slovenskega rodu odvisna od spodbude starejših. V večini primerov se organiziranih prireditev s strani društev mlajše generacije ne udeležujejo, saj njihov interes ne sovпада s tradicionalnimi oblikami slovenskih prireditev. V društvih je članstvo staro, članstvo mladih pa je prej izjema kot pravilo.

V Clevelandu so mladi prisotni pri folklorni skupini Kres, kjer se prav tako beleži upad interesa pri novih generacijah. Večja udeležba mladih je prisotna pri zboru »Mi smo mi« mladih fantov (študentje), ki ohranjajo slovensko pesem. Ta dejavnost se ohranja le, če je prisotna v družini. Tako so očetje fantov v zboru »Mi smo mi« skoraj v celoti člani zbora »Fantje na vasi«. Prav tako imajo v Lemontu otroško folklorno skupino in pevski zbor, v katerem sodelujejo tudi mlajši fantje skupaj s svojimi očeti. Dejavnost mladih pri organiziranju dejavnosti slovenskih društev je tako osredotočena v mestih Cleveland in Lemont. Večji odziv mladih je tudi pri prireditvah sodobnih slovenskih avtorjev (npr. koncert Vlada Kreslina je pritegnil sorazmerno številno publiko).

Čedalje večje je število mladih Slovencev, ki so na začasnem študiju v ZDA (študijske izmenjave Tennesseeju, skupina mladih slovenskih zdravnikov na praksi v Huston's Texas Heart Institute, izmenjava študentov na University of Hawaii in Hawaii Pacific University).

Študijske izmenjave so lahko ena izmed oblik sodelovanja med mladimi slovenskega rodu v ZDA in RS. Častni konzulat v Koloradu si prizadeva za vzpostavitev programa mednarodne izmenjave med univerzami v Koloradu in univerzami v Sloveniji ter štipendiranje ameriških državljanov slovenskega rodu za študij na slovenskih univerzah oziroma slovenskih študentov za študij v Koloradu.

Eden izmed možnih načinov sodelovanja z mladimi slovenskega porekla v ZDA so tudi poslovne priložnosti. Kot primer navajamo pobudo častnega konzula Thomasa J. Brandija iz Konzulata RS v San Franciscu za vzpostavitev neformalne družbene skupine mladih ter za vzpostavitev poslovnih vezi med mladimi slovenskimi podjetniki in ameriški podjetniki.

GK Cleveland ocenjuje, da je vloga družine pri spodbujanju mladih najbolj pomembna, vendar je slednje zelo odvisno tudi od njihove starosti (študentje dajejo večjo pozornost »vračanju h koreninam« kot dijaki).

Prireditve, namenjene mlajšim generacijam, naj bi bile tudi vsebinsko prilagojene (po vzoru ZRN), saj ustaljene oblike prireditev (tudi s stalnimi gosti – ansambli iz domovine) niso rešitev na dolgi rok.

Seminarji v Sloveniji, namenjeni samo mladim, za različna področja (študij, podjetništvo, jezik, kultura, itd.) so ustrezna oblika spodbujanja mladih za povezovanje z matično domovino.

GK NY ocenjuje, da bi lahko kohezivnost med mladimi slovenskega porekla oziroma njihovo pripadnost slovenski narodni identiteti krepili s prirejanjem sodobnih kulturnih dogodkov v New Yorku in širšem SV delu ZDA. Glede na odlično izobrazbo teh mladih ljudi bi bilo to zelo koristno tudi za krepitev sodelovanja z RS.

2.4. 4 Kanada

Upad interesa mladih se beleži tudi pri delovanju slovenskih kulturnih društev v Kanadi. Že pred časom je bila dana pobuda za pripravo imenika slovenskih mladih podjetnikov, ki bi vključeval njihove naslove. Nekaj naslovov je bilo že objavljenih v oglasnem delu Lovskega vestnika, mlade podjetnike pa bi bilo mogoče doseči tudi preko sodobnejših socialnih mrež kot so Facebook, Twitter, Blogger, My Space. Na Facebooku je začela delovati tudi skupina I feel Slovenia in Canada. Obstaja tudi interes za pripravo okroglih miz za mlade podjetnike o poslovni etiki, in vzgoji mladih, s poudarkom na konkurenčnosti, inovativnosti in sodelovanju. Interes za sodelovanje med mladimi podjetniki je predvsem na tržnih izmenjavah, izmenjavah idej in na poslovnih priložnostih.

Ponekod je velik interes za slovenščino in udeležbo na seminarjih v RS. Ocenjujemo, da je za učenje slovenščine v mestu Toronto zainteresiranih okoli 100 mladih, v nekaterih drugih krajih in društvih pa se beleži manj obiskovalcev slovenske šole zaradi velike oddaljenosti od slovenskih centrov ter drugih dejavnosti staršev in otrok, ki jim onemogočajo, da bi otroke vozili v slovensko sobotno šolo. Interes za učenje slovenščine bi lahko po mnenju nekaterih predstavnikov slovenskih društev povečali s posebnim programom animatorja iz Slovenije. »Mladim talentom« naj bi omogočili nastope v slovenski skupnosti oz. društvih ter v Sloveniji na raznih srečanjih Slovencev, kot je npr. vseslovensko srečanje.

V Torontu je že tradicionalno prisotna prireditve »Talent show«. Namen te dobrodelne prireditve je zbirati finančna sredstva za potrebe prizadetih otrok slovenskega porekla. To pa je lahko tudi priložnost za medsebojno druženje in spoznavanje »domačih talentov«. Na prireditvi leta 2010 je nastopalo okoli 50 mladih talentov. Nadgradnja te prireditve bi lahko šla v smeri izbora »mladega talenta«, ki bi se lahko predstavil tudi v Sloveniji. To bi lahko prispevalo k večjemu zanimanju mladih na kulturnem področju.

Prav tako ni dovolj vzpodbud za mlade umetnike, slikarje in glasbenike. Vzpodbuditi in podpreti bi bilo treba npr. slikarske razstave ter s štipendijo RS podpreti tistega umetnika, ki se aktivno udejstvuje v slovenski skupnosti. Ni dovolj motiviranja mladih slovenskih glasbenikov v Kanadi. Le- ti namreč svoje nastope izvajajo brezplačno, velike finančne koristi od nastopov naj bi imeli le nastopajoči iz Slovenije. V preteklosti so bila gostovanja iz Slovenije cenejša in boljše organizirana ter so kot taka prispevala k večjemu sodelovanju in povezovanju mladih slovenskih glasbenikov.

Kanadska slovenska mladina je že v preteklosti predlagala organiziranje »Youth Conference« oz. konference mladih, na kateri bi se obravnavali izzivi mladih na področjih ohranjanja slovenstva in vzdrževanja stikov s Slovenijo.

Nov Sporazum med Republiko Slovenijo in Kanado o mobilnosti mladih omogoča pripravništvo, delo ali prakso vsem mladim med 18 in 35 letom. Kandidati morajo samo dokazati, da so v matični državi vpisani v po-srednješolsko izobraževanje ali da so diplomanti takšnega izobraževanja, da imajo v drugi državi zagotovljeno pripravništvo, prakso ali delo ter da imajo ustrezno zdravstveno zavarovanje in dovolj finančnih sredstev za življenje.

V prihodnje naj bi organizirali takšna gostovanja slovenskih izseljencev v Sloveniji, ki bi presegla zgodovinsko ločevanje in bi kot taka z vsebinskimi zanimivostmi pritegnila mlade zunaj RS.

Izmenjava mladih pa naj bi po mnenju nekaterih društev potekala tudi z izmenjavo otrok na počitnicah v Sloveniji in Kanadi, kjer bi se mladi učili slovenski oz. angleški jezik.

2.5 Civilne organizacije v RS in njihove pobude

2.5.1 Rafaelova družba

Rafaelova družba kot civilna izseljenska organizacija izvaja projekt Višarski mladi. Projekt višarski mladi je nova pobuda, ki je lahko zanimiva za nova povezovanja in sodelovanja z mladimi Slovenci po svetu. Projekt želi povezati mlade s tistimi mladimi Slovenci, ki so vključeni v slovenske katoliške misije, organizacije in društva, ter s posamezniki, ki živijo v Evropi, v zamejstvu in v Južni Ameriki. S projektom se želi mladim rojakom omogočiti večdnevno srečanje s slovensko mladino, slovenski mladini pa dati vpogled v življenje mladih Slovencev, ki živijo zunaj meja domovine.

Obveščanje o dejavnostih poteka tudi preko spletne skupine Višarski mladi. Ta spletna skupina je namenjena ohranjanju stikov med mladimi, ki se udeležujejo Višarskih dnevov mladih.

2.5.2 Svetovni slovenski kongres

Svetovni slovenski kongres (SSK) izvaja dva letna projekta, ki sta namenjena mlajšim rojakom. Mlajšim je namenjen Tabor slovenskih otrok po svetu, starejšim Draga mladih. Prav tako SSK organizira kulturno - jezikovne delavnice za Ameriško - slovensko žensko zvezo v ZDA (SWUA).

Tabor slovenskih otrok po svetu je namenjen najstnikom, da se jim približajo slovenska kultura in običaji. Med bivanjem z vrstniki v Sloveniji spoznajo različne slovenske kraje in naravne znamenitosti, ob dopoldnevih pa izboljšujejo svoje znanje slovenskega jezika. Tabor poteka en teden, z začetkom ob koncu julija ali v začetku avgusta. Temeljni cilji projekta so izboljšanje pogovornega in pisnega znanja slovenskega jezika, izkušnja otrok ob druženju z vrstniki iz Slovenije in vzbujanje zanimanja za slovensko kulturo in običaje pri mladih rojaki, ki živijo po svetu.

Draga mladih je projekt, ki ga SSK pripravlja skupaj z mladinskimi organizacijami iz Slovenije, Avstrije in Italije. Draga mladih je intelektualni forum za starejšo srednješolsko in študentsko populacijo, na katerem mladi razpravljajo o aktualni problematiki. Poleg okroglih miz z znanimi osebnostmi z določenega tematskega področja, pa za mlade organizirajo še ustvarjalne delavnice, ki so povezane z osrednjo temo srečanja. Zagotavljanje okvira, znotraj katerega lahko udeleženci delijo svoje izkušnje in slišijo mnenja sovrstnikov glede podobnih problemov o katerih razmišljajo, je eden od ciljev Drage mladih, ki je že obhajala svoj 20. jubilej.

SSK je za SWUA iz ZDA na njihovo pobudo organiziral delavnice, na katerih so bile mladim predstavljene slovenske navade in običaji. Prvotni namen je bil omogočiti tabor za otroke v ZDA, saj se zaradi razdalje in s tem povezanih stroškov težko udeležujejo prireditve v Sloveniji. SWUA se vedno bolj zaveda, da mladi potomci slovenskih izseljencev v ZDA čedalje manj poznajo slovensko kulturo in običaje ter večinoma ne govorijo več slovensko. Sodelovanje med SSK in SWUA se je do sedaj izkazalo kot zelo pozitivno. Usmeritve SSK so tudi v prihodnjih programskih obdobjih usmerjena k seznanjanju mlajšega rodu slovenskih potomcev s slovensko identiteto in k približanju slovenskega izročila.

2.5.3 Združenje Slovenska izseljenska matica (SIM)

SIM je v preteklosti že izpeljal nekatere dejavnosti s poudarkom na mladih (projekt gostovanja gledališke skupine za najmlajšo generacijo potomcev izseljencev; posodobitev spletne strani; natečaj za najboljšo otroško risbo; spodbujanje Slovencev doma, k humanitarni pomoči za mlade Slovence po svetu in vključenost Slovencev po svetu skozi turistično ponudbo kraja prebivanja).

Gledališka skupina Anima je gostovala po slovenskih društvih v Avstraliji (2007) in na Švedskem (2008). Odziv je bil zelo pozitiven, saj je bila predstava zasnovana tako, da za razumevanje ni bilo potrebno znanje slovenskega jezika. Predstava je z animacijo pritegnila otroke, starejše pa je vzpodbudila v premislek z zgodbo z domoljubno konotacijo. Tudi v prihodnje bi bilo ustrezno dati poseben poudarek do sedaj le redkim tovrstnim akcijam.

Projekt Natečaj za otroško risbo z naslovom: »Želim si preživeti počitnice v kraju svojega deda« se izvaja od leta 2007. Z natečajem se otroke dopolnilnega pouka slovenskega jezika in ostale spodbuja k razmišljanju o domovini njihovih staršev ali starih staršev, ki je drugačna od te, v kateri živijo. Odzivi na natečaj so vsako leto večji, saj je spodbudna tudi prva nagrada, ki obljublja brezplačen vikend paket za otroka in starša v Sloveniji.

SIM spodbuja Slovence doma k humanitarni pomoči za mlade Slovence po svetu za družine, ki so v hujši socialni stiski. SIM je za določene družine na območju bivše Jugoslavije zagotovila šolske potrebščine, rabljeno računalniško opremo in enotedenske poletne počitnice.

SIM si v svojem delovanju prizadeva tudi za približevanje Slovenije kot turistične destinacije, ki je lahko kot domovina prednikov zanimiva smer potovanja za novo generacijo Slovencev po svetu.

Načrti in predlogi v vezi z mladimi:

- ob svoji 60. letnici bo SIM pritegnila mlajšo generacijo k sodelovanju pri raziskovalnih nalogah in okroglih mizah na temo izseljevanja z dostopom do arhiva SIM;
- približevanje mladi generaciji skozi spletna mesta in nadgradnja spletne strani SIM s forumom, kjer mladi vprašujejo ali si izmenjuje podatke;
- povezovanje mladih Slovencev iz domovine in po svetu skozi kulturne dogodke – koncerte in praznovanja;
- raziskovalni in učni tabori za najmlajše Slovence po svetu.

2.5.4 Društvo Slovenija v svetu

Društvo Slovenija v svetu izvaja stalne in občasne programe, ki so namenjeni mladim Slovencem po svetu.

Programi, ki se stalno izvajajo, so naslednji:

- vsakoletno gostovanje dijakov slovenske šole iz prekomorskih držav, ki vključuje ogled kulturnih in naravnih znamenitosti Slovenije;
- izobraževalni seminarji za folklorne skupine v Sloveniji in izseljenstvu: Seminarji slovenskih ljudskih plesov, glasbe in petja;
- izobraževalni seminarji za pevske zборе;
- sodelovanje pri spletnem povezovanju med mladimi v okviru spletov SLO-ARG in BruSlov;
- svetovno prvenstvo Slovencev po svetu v nogometu v soorganizaciji z Nogometno zvezo Slovenije;
- svetovno prvenstvo Slovencev po svetu v odbojki v soorganizaciji z Odbojkarsko zvezo Slovenije.

Programi, ki se izvajajo občasno, pa so naslednji:

- mladinska srečanja v RS (npr. srečanje v Vipavi v organizaciji SVS in SloArg);
- gostovanja gledaliških skupin po Sloveniji in zamejstvu ter izobraževalni seminarji;
- gostovanja folklornih skupin in izobraževalni seminarji na področju slovenskih ljudskih plesov;
- gostovanje slovenskih pevskih zborov iz izseljenstva in spremljevalni izobraževalni program;
- posredovanje gradiva za slovenske šole po svetu.

3. Dosedanje aktivnosti RS na področju izobraževanja in učenja slovenščine

Republika Slovenija (Javni sklad RS za razvoj kadrov in štipendiranje) vsako leto izvede javni razpis za dodelitev štipendij za dodiplomski študij v RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Vloge novih kandidatov se ocenjujejo na podlagi dveh meril, in sicer povprečne ocene in aktivnega sodelovanja v slovenskih društvih in organizacijah, oziroma drugih strukturah zunaj RS.

Seminarje ali tečaje slovenskega jezika že vrsto let organizira in izvaja Center za slovenščino kot drugi tuji jezik pri Filozofski fakulteti univerze v Ljubljani. Center razvija gradiva in ponuja različne možnosti učenja slovenščine kot drugega ali tretjega jezika za otroke in najstnike. Center za slovenščino je razvil tudi vsebinski del sistema za učenje slovenščine na daljavo.

Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu podeljuje vsako leto štipendije udeležencem mladinske poletne šole (13-17 let) ter štipendije udeležencem poletne šole za odrasle (18-35 let), kar pokriva njihove stroške nastanitve in tečaja.

Ministrstvo za šolstvo in šport ter Center ter Zavod RS za šolstvo organizirata za mlade Slovence po svetu:

- A) dopolnilni pouk slovenščine v Evropi;
- B) sobotno »šolo« v prekomorskih državah;
- C) učenje slovenščine v Evropski šoli;
- D) učenje slovenščine preko spletnih učilnic;
- E) poletno šolo za otroke in mladostnike.

Dopolnilni pouk slovenščine poteka v Avstriji, Belgiji, Bosni in Hercegovini, Češki republiki, Franciji, na Hrvaškem, v Liechtensteinu, Makedoniji, na Nizozemskem, v Ruski federaciji, Švici, na Švedskem, v Zvezni republiki Nemčiji, Srbiji ter Ukrajini. Poleg učenja jezika se udeleženci dopolnilnega pouka srečujejo z različnimi vidiki slovenstva, spoznavajo zgodovinske, geografske, sociološke, etnološke in etnografske prvine, ki so oblikovale narod in prispevale k njegovi celoviti podobi.

Mladi potomci slovenskih izseljencev v prekomorskih državah ohranjajo slovenščino (slovnica in slovstvo, zgodovina, geografija, verouk, petje, ipd) v sobotnih šolah. Pouk slovenščine pri njih poteka v okviru slovenskih združenj ali cerkve, tako v Argentini, Urugvaju, ZDA, Kanadi ter Avstraliji. Slovenija oskrbuje Slovence v teh državah z učbeniki in ob učbeniški gradivi ter organizira strokovno izpopolnjevanje za učitelje slovenščine in drugih predmetov v slovenskem jeziku v Sloveniji.

Učenje slovenščine poteka tudi v nekaterih Evropskih šolah v Belgiji, Luksemburgu, Nemčiji (Frankfurt), Angliji in na Nizozemskem. Učenci so večinoma otroci slovenskih diplomatov.

Dostop do spletne učilnice za učenje slovenščine je mogoč preko spletne strani Zavoda RS za šolstvo (http://www.zrss.si/slovenscina/dopolnilni_povezave.htm). Učenje poteka preko spleta na enostaven način, saj zadostuje elektronska prijava v program. Učiteljice slovenščine vodijo pouk iz Slovenije. Interes za pouk je izjemno velik.

Zavod RS za slovenščino organizira tudi poletne šole slovenščine, namenjene otrokom in mladostnikom od 7. do 17. leta starosti slovenskega porekla, ki živijo v tujini.

Republika Slovenija sodeluje s strokovno podporo (pedagoške svetovalke, učna gradiva, organiziranje tematskih seminarjev) pri izvajanju dvojezičnih izobraževalnih programov oz slovenskega pouka v zamejstvu.

4. Cilji in ukrepi

Glede na strateške usmeritve je z navedenimi ukrepi potrebno doseči naslednje cilje:

	Cilji
1.	Ohraniti, okrepiti in razvijati slovensko kulturo in jezik v svetu.
2.	Pospesiti sodelovanje med državami na različnih področjih ter povečati prepoznavnost Slovenije v svetu.
3.	Podpirati povezovanja mladih v organizacije in druga interesna združenja.
4.	Vzpodbuditi mrežo povezovanj mladih, ki presegajo raven društva ali celo države, v kateri živijo.
5.	Okrepiti sodelovanje Republike Slovenije z mladimi, ki živijo v tujini.
6.	Okrepiti medobčinska povezovanja s tujino s poudarkom na mreženju mladih ter decentralizirati skrb za mlade in medkulturni dialog.
7.	Vzpodbuditi uveljavitev skupnega slovenskega kulturnega prostora, ki vključuje območje RS in območje poselitve avtohtone slovenske narodne skupnosti v sosednjih državah.

Ukrepi	Zasledujoči cilji
1. Urad v sklopu javnih razpisov prednostno financira tiste kakovostne projekte društev oz organizacij v RS, v zamejstvu in po svetu, ki vključujejo tudi mlade. Prav tako Urad podpira tiste znanstveno-raziskovalne projekte, ki imajo za cilj pripravo priporočil za izboljševanje politik in ukrepov na področju sodelovanja z mladimi Slovenci v zamejstvu in po svetu.	Cilj 1
2. Okrepijo se možnosti za učenje slovenskega jezika v RS in po svetu. V sodelovanju z ministrstvom za šolstvo in šport se poiščejo ustrezne rešitve (npr. priprava posebnega programa z animatorjem iz Slovenije v prekomorskih državah). Vzpodbudijo se nove izmenjave mladih (srednješolcev, študentov) na počitnicah pri družinah iz Slovenije oziroma tujine.	Cilj 1
3. Urad vzpodbuja društva k organiziranju prireditev in dejavnosti, ki so vsebinsko prilagojene interesom mlajših generacij.	Cilj 1
4. Vzpodbudujajo se študijske in izmenjave kot oblike sodelovanja med mladimi Slovenci v zamejstvu in po svetu ter Slovenijo.	Cilja 1 in 2
5. Vzpodbudijo in podprejo se delovanja mladih umetnikov, glasbenikov in slikarjev slovenskega rodu zunaj RS, ki se aktivno udeležujejo v slovenski skupnosti ter si prizadevajo za večje povezovanje mladih slovenskih umetnikov z matico.	Cilja 1 in 2
6. Urad podpira organiziranje tematskih seminarjev (študij, podjetništvo, jezik, kultura) po svetu in v RS, ki so namenjeni mladim Slovincem po svetu. Namen je prikazati Slovenijo kot zanimivo in privlačno deželo, katere poznavanje je lahko del njihovih konkretnih študijskih in profesionalnih izzivov.	Cilja 2 in 5
7. Vzpodbudujajo se poslovne vezi med mladimi slovenskimi podjetniki v RS z mladimi podjetniki slovenskega rodu zunaj RS. V sodelovanju z MZZ se pripravi spletni imenik mladih podjetnikov po svetu.	Cilj 2

8. Strategija Vlade RS o sodelovanju med Slovenijo in slovensko narodno skupnostjo v sosednjih državah na področju gospodarstva do leta 2020 (v pripravi) bo obsegala tudi projekte mladih gospodarstvenikov, s posebnim poudarkom na izobraževanju.	Cilja 2 in 7
9. Sodelovanje z mladimi slovenskimi znanstveniki in raziskovalci obravnava poseben Akcijski načrt sodelovanja s slovenskimi znanstveniki in drugimi vrhunskimi strokovnjaki v tujini (december 2009).	Cilj 2
10. Urad podpira organizirana delovanja mladih pripadnikov slovenske narodne skupnosti v sosednjih državah na političnem, kulturnem, jezikovnem in športnem področju, skladno s proračunskimi zmožnostmi, standardi kakovosti in racionalizacijo finančnih sredstev.	Cilj 1, 2, 3, 7
11. Podpre se povezovanje mladih Slovencev zunaj RS v skupine, ki s svojim delovanjem ohranjajo narodno in kulturno identiteto.	Cilji 1, 2 in 3
12. Oblikuje se posebna rubrika za področje mladih na portalu Urada Slovenci.si. Na facebooku se oblikujeta skupini mladi Slovenci po svetu ter mladi slovenski podjetniki po svetu.	Zasledujoči Cilji 1,2, 4 in 5
13. Omogoči se sodelovanje mladih Slovencev iz sveta na razpisih za podeljevanje nagrad.	Cilj 5
14. Programi obiskov ministra oziroma drugih predstavnikov Urada pri Slovencih v tujini dajejo poseben poudarek sodelovanju z mladimi Slovenci po svetu.	Cilj 5
15. Urad si v sodelovanju z resorjem, pristojnim za mladino v RS, prizadeva za mreženje in povezovanje mladih v RS z mladimi Slovenci v zamejstvu in po svetu.	Cilji 2, 4 in 5
16. Skrb za mladino in medkulturni dialog se decentralizira s pomočjo ustreznih evropskih oz. državnih vzpodbud.	Cilji 1, 2 in 6
17. Programi slovenske narodne skupnosti v sosednjih državah, ki učencem in dijakom ponujajo možnost dodatnega izobraževanja v slovenskem jeziku in druženja v popoldanskem času pod strokovnim vodstvom, lahko bistveno prispevajo k izboljššanemu znanju slovenskega jezika. Ustanavljanje večnamenskih središč, ki bi obsegala različne izobraževalne in športne inštitucije, se vzpodbuja tam, kjer je to ustrezno tudi z vidika racionalizacije stroškov.	Cilja 1 in 7

5. OPIS POSAMEZNIH UKREPOV

K ukrepoma 1, 3

Urad preko javnih razpisov prednostno financira tiste projekte društev oziroma organizacij doma in v tujini, ki vključujejo tudi mlade. Vključevanje mladih je kriterij za določitev obsega financiranja, ki je bil prvič upoštevan v razpisu 2009/2010. Prireditve, dogodke in dejavnosti društev, ki so vsebinsko prilagojene interesom mlajših generacij, Urad podpira finančno ali kako drugače. Nekaj pobud, predlogov in dobrih praks je bilo predstavljenih že v analizi (delavnice, sekcije po vzoru delovanja Slovencev v Nemčiji, »Talent show« v Kanadi, ipd).

- Terminski plan dogodkov za leto 2011

V času od 25. do 27. marca 2011 bo potekal 16. posvet slovenskih društev in organizacij v Bassmu, v Nemčiji, ki ga organizira Slovensko kulturno in športno društvo Maribor v Hildenu, v Nemčiji. V sodelovanju z Uradom se organizira tudi okrogla miza o mladih v Nemčiji, na kateri bodo sodelovali mladi iz Nemčije in Švice ter učitelji, predstavniki katoliške misije in drugi, ki sodelujejo z mladimi.

K ukrepu 5

Vzpodbudijo in podprejo se delovanja mladih umetnikov, glasbenikov in slikarjev slovenskega rodu v tujini, ki se aktivno udeležujejo v slovenski skupnosti ter si prizadevajo za večje povezovanje mladih slovenskih umetnikov z matico.

K ukrepu 6

Urad podpira organiziranje tematskih seminarjev (študij, podjetništvo, jezik, kultura) zunaj RS in v RS, ki so namenjeni mladim Slovencem zunaj RS. Namen je prikazati Slovenijo kot zanimivo in privlačno deželo, katere poznavanje je lahko del njihovih konkretnih študijskih in profesionalnih izzivov.

-Terminski plan dogodkov za leto 2011

V nadaljevanju navajamo dogodke, ki bodo v sodelovanju z uradom organizirani ob dvajseti obletnici RS.

1. Inštitut za razvoj družbene odgovornosti iz Maribora bo marca 2011 organiziral šesto mednarodno konferenco "Družbena odgovornost in izzivi časa s poudarkom na mladih". V sodelovanju z Uradom Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu se bo v sklopu konference organiziral poseben dogodek z mladimi Slovenci po svetu, da predstavijo, kako udeležujejo družbena odgovornost na področju podjetništva v svoji teoriji in praksi. V spremljevalnem delu programa bodo lahko predstavili tudi svoje izdelke, storitve, države, iz katerih prihajajo ipd. Namen je vzpodbuditi nove oblike sodelovanja še posebej z mladimi podjetniki zunaj RS, kar bi lahko dolgoročno prispevale tudi k novim izzivom na področju gospodarskega sodelovanja s Slovenijo. Omenjeni dogodek je priložnost za druženje in spoznavanje mladih, tema družbene odgovornosti pa je izziv na področju razvoja dobrega, kakovostnega in konkurenčnega podjetništva.

2. Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije ZRC SAZU ter Inštitut za narodnostna vprašanja bosta pod pokroviteljstvom in v sodelovanju z Uradom Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu organizirala dvodnevni posvet »Mednarodni posvet o raziskovanju slovenskega izseljenstva in slovenskih manjšin v sosednjih državah.« Osrednja tema posveta bo »Staranje populacije VS. mladi (generacijske razlike kot izziv za izseljenstvo in manjšine)«. Ob posvetu bo izdana publikacija s pregledom raziskovalnih rezultatov na področju teme posveta in pregledom dela urada, društev in drugih institucij (raziskovalne institucije, strokovni inštituti, društva).

3. Urad bo julija 2011 organiziral srečanje Slovencev v zamejstvu in po svetu. Mladi bodo lahko sodelovali pri izvedbi nastopov glasbenih skupin, zborov, nogometnih tekem in podobno.

K ukrepu 7

Ustrezne platforme, ki jih lahko vzpostavijo pristojne državne inštitucije, bodo pospešile poslovne stike med mladimi slovenskimi podjetniki v RS z mladimi podjetniki slovenskega rodu zunaj RS. V preteklosti so bili na tem področju že izvedeni določeni ukrepi tako v okviru posameznih državnih inštitucij kot tudi s pobudami posameznikov, ki živijo v tujini.

Namen ukrepa je povezati dosedanje dejavnosti ter v sodelovanju z MZZ pripraviti spletni imenik mladih podjetnikov v tujini. V okviru Facebook skupine Slovenci po svetu se oblikujeta podskupini mladi Slovenci po svetu ter mladi slovenski podjetniki po svetu.

K ukrepoma 8 in 9

Ta akcijski načrt ne obravnava tistih ukrepov, ki so vključeni v Strategijo Vlade RS o sodelovanju med Slovenijo in slovensko narodno skupnostjo v sosednjih državah na področju gospodarstva do leta 2020 (v pripravi). Le - ta bo obsegala tudi projekte mladih gospodarstvenikov, s posebnim poudarkom na izobraževanju. Nekateri predvideni projekti bodo nadgradnja evropskih projektov operativnih programov čezmejnega sodelovanja, kot je npr. strateški projekt ICON v okviru programa Interreg 3 Slovenija-Italija 2007-2013. Mladi v zamejstvu pogosto nimajo primernih izhodišč za zaposlitev.

V preteklosti je obstajal sistem (banke, import-export), ki je zaposlil mlade po zaključenem izobraževanju, danes pa je situacija precej drugačna. Podobni problemi obstajajo tudi še posebej na obmejnem območju v Sloveniji. Ti mladi imajo velik potencial s poznavanjem dveh jezikov in dveh kultur (npr. slovenske in italijanske) in bi lahko postali pomembno sredstvo za podjetja, ki bi želela delovati na čezmejnem področju. S strategijo bo tako vzpostavljen sistem izmenjav, stažev in delavnih praks v podjetjih in inštitucijah v Sloveniji ter v sosednjih državah. V sistem izmenjav bodo vključene gospodarske in obrtno-podjetniške zbornice ter gospodarski subjekti slovenske manjšine.

Sodelovanje z mladimi slovenskimi znanstveniki in raziskovalci obravnava poseben Akcijski načrt sodelovanja s slovenskimi znanstveniki in drugimi vrhunskimi strokovnjaki v tujini. Posebej velja poudariti, da odhajajo v svet (najpogosteje v ZDA in Kanado) predvsem mladi, kjer najdejo ugodne možnosti za študij in znanstveno - raziskovalno delo. Po dosegljivih podatkih jih vsaj polovica ostane v tujini, pri tem gre predvsem za ljudi z naravoslovno-matematičnimi, tehničnimi in tehnološkimi znanji, ki bi bili seveda pomembni za razvoj in napredek tudi v Sloveniji. Urad poskuša odkriti njihove interese, jih povezati s pričakovanji v RS in spodbuditi stike z ustreznimi inštitucijami, v prvi vrsti z univerzami in ustreznimi raziskovalnimi inštituti. Seznam slovenskih znanstvenikov in strokovnjakov v tujini je eden takih poskusov, da bi ugotovili koliko je teh ljudi, kje so, s čim se ukvarjajo in ali so tudi sami pripravljeni za sodelovanje.

K ukrepu 10

Urad podpira organizirana delovanja mladih pripadnikov slovenske narodne skupnosti v sosednjih državah na političnem, kulturnem in jezikovnem področju, skladno s proračunskimi zmožnostmi, racionalizacijo finančnih sredstev in izpolnjenimi standardi kakovosti.

Urad pod temi pogoji na primer podpira projekt Slovenske mladinske organizacije (SMO) za izgradnjo centra mladih na avstrijskem Koroškem, ki je zanimiv poskus mladih generacij slovenske narodne skupnosti na avstrijskem Koroškem, da preko SMO presežejo ideološke delitve manjšine in svoje delovanje usmerijo v prihodnost narodne skupnosti. V SMO, ki je bila ustanovljena januarja 2010, so vključene vse mladinske organizacije slovenske manjšine v Avstriji.

K ukrepu 11

V drugem poglavju (analiza) so prikazani novi načini povezovanja mladih Slovencev po svetu (v sklopu spletnih forumov in posvetov namenjenim mladim Slovincem, in podobno), ki s svojim delovanjem ohranjajo narodno in kulturno identiteto. Takšna povezovanja bodo tudi v prihodnje deležna vzpodbud Urada.

K ukrepu 12

Na portalu www.Slovinci.si se oblikuje posebna rubrika »Mladi«, na kateri bodo povezave z združenji mladih Slovencev v tujini, forumi mladih oz. z drugimi spletnimi povezavami mladih Slovencev zunaj RS. Posebna rubrika »Mladi« bo priložnost za oglaševanje projektov, ki so namenjeni mladim, da bi postali učinkovitejši in bolj prepoznavni. Prav tako bodo na njej informacije o študiju v Sloveniji, izmenjavah, praksi, o pouku slovenskega jezika, poletnih šolah, bivanju ter o drugih dogodkih, ki so zanimivi za mlade Slovence zunaj RS.

V okviru spletne strani Facebook se oblikujeta skupini »Mladi Slovenci po svetu« ter »Mladi slovenski podjetniki po svetu«.

Urad bo postopoma podpiral in uvajal tudi nove sodobne telekomunikacijske tehnologije, ki dosežejo čim večje število mladih po svetu.

K ukrepu 13

Sodelovanje z mladimi in podjetnimi Slovenci v svetu se okrepi z njihovim vključevanjem v razpise za podeljevanje nagrad.

-Terminski plan dogodkov za leto 2011

Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu sodeluje kot podporni partner pri projektu »Slovenska nagrada za družbeno odgovornost Horus«. V letu 2011 se v okviru nagrade podeli posebno priznanje mladim Slovincem po svetu ali kakšni drugi osebi, ki je naredila veliko dobrega in družbeno koristnega na področju družbene odgovornosti, je Slovenec in ne živi v Sloveniji.

Z razpisom nagrade želijo partnerji poiskati in nagraditi celovite pristope podjetij k družbeni odgovornosti. Le-ta pomeni mnogo več od dobrodelnosti, je predvsem poštenost brez zlorabe preko meja, ki jih zahteva zakonodaja. Nagrada je namenjena podjetjem, ki se zavedajo družbene odgovornosti in jo vključujejo v svoje poslovanje: v odnosu do okolja, do svojih zaposlenih in drugih deležnikov podjetja – poslovnih partnerjev in širše družbe – ter pri razvoju izdelkov in storitev. Še posebej pomembno je, da jo podjetja vključujejo v strateško vodenje ter tudi v času krize poslujejo družbeno odgovorno.

K ukrepu 4 in 14

Programi obiskov ministra oziroma drugih predstavnikov Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu pri Slovencih zunaj RS dajejo poseben poudarek sodelovanju z mladimi Slovenci v zamejstvu in po svetu in vzpostavitvi programskih mednarodnih izmenjav med univerzami. Prav tako se vzpodbuja študij v RS ter študijske izmenjave kot oblike sodelovanja med mladimi Slovenci v zamejstvu in po svetu ter Slovenijo.

-Terminski plan dogodkov za leto 2011

Slov.I.K v sodelovanju z Uradom Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter drugimi pristojnimi državnimi inštitucijami organizira v mesecu februarju 2011 dogodek v Ljubljani, na katerega se v okviru »odprtih vrat oz. sejma« povabijo predstavniki vseh slovenskih univerz. S takšnim sejmom za zamejske študente želimo povečati interes za študij v RS.

K ukrepu 15

Urad Vlade RS za mladino (URSM) je pristojen za razvoj mladinske politike in mladinskega dela v Sloveniji, ki s svojo dejavnostjo vzpodbuja mobilnost mladih ter mednarodno sodelovanje. Eno ključnih področij delovanja URSM je omogočanje mladinskega dela in vzpodbujanje razvoja mladinske politike s podporo kvalitetnim mladinskim programom in programov za mlade, ki prispevajo k usposabljanju in pridobivanju veščin ter socialnemu vključevanju mladih. Preko sofinanciranja URSM programov za mlade se vzpodbuja udejstvovanje mladih ter prispeva h koriščenju mladinske infrastrukture. Ena od prioritet URSM v prihodnje je tudi vzpostavitev interaktivnega virtualnega prostora. URSM vsako leto objavi javni razpis/poziv, katerega cilj je sofinanciranje delovanja in programov mladinskih organizacij ter mladinskih programov in programov za mlade, ki jih izvajajo za to usposobljene organizacije.

Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu si v sodelovanju z Uradom RS za mladino prizadeva za takšen model financiranja mladinskih programov URSM, v katerem bodo upravičenci do sredstev lahko tudi mladinske organizacije iz zamejstva in iz sveta. Prav tako se vzpodbudi mreženje oz. povezovanje v okviru programov, financiranih s sredstvi EU, kot je npr. program Mladi v akciji, ki predvideva za koriščenje sredstev tujega partnerja. Programi bodo namenjeni aktivnemu mreženju mladinskih organizacij iz Slovenije in tujine.

Akcijski načrt bo vključen v nacionalni program za mlade. Program bo na celovit in sistemski način povezal vse resorske politike, ki se tičejo mladih - od

avtonomije mladih ter ekonomskega položaja do vsebin, povezanih z znanji, zdravjem, mobilnostjo, solidarnostjo in sodelovanjem mladih pri upravljanju javnih zadev. Sprejel ga bo Državni zbor RS na predlog Vlade RS za obdobje devetih let.

K ukrepu 16

Posamezne slovenske občine že krepijo stike s tistimi občinami v tujini, kjer živi večje število Slovencev. Stiki večinoma potekajo na prostovoljni osnovi.

Stiki se lahko okrepijo z večjo ponudbo evropskih in državnih razpisov, ki pospešujejo medkulturni dialog z večjo prisotnostjo in poudarkom na mladih. V naslednji finančni perspektivi - po letu 2013, se pri pripravi novih operativnih programov v dogovoru s Službo Vlade RS za regionalno politiko (SVLR) doda tudi posebna kategorija Slovencev po svetu. SVLR je organ upravljanja evropskih strukturnih skladov, ki je pristojen tudi za pripravo programskih dokumentov.

K ukrepu 17

Programi slovenske narodne skupnosti v sosednjih državah, ki učencem in dijakom ponujajo pod strokovnim vodstvom možnost dodatnega izobraževanja v slovenskem jeziku in druženja v popoldanskem času, lahko bistveno prispevajo k izboljššanemu znanju slovenskega jezika. Ustanavljanje večnamenskih središč, ki bi obsegali različne izobraževalne in športne inštitucije se vzpodbuja tam, kjer je to ustrezno tudi z vidika racionalizacije stroškov. V analizi (poglavje 2) navajamo za primer dobre prakse program (Slov.I.K., Gorica, Italija), ki je lahko uporaben tudi v drugi zamejski stvarnosti.

6. Financiranje

Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu sofinancira ukrepe v okviru enoletnih oziroma večletnih javnih razpisov.

7. Ažurnost in dopolnjevanje oziroma nadgrajevanje akcijskega načrta

Akcijski načrt se objavi na spletni strani urada in se spreminja in dopolnjuje skladno z novimi projekti ter z utemeljenimi pobudami pristojnih državnih inštitucij, slovenskih organizacij v RS in zunaj RS ter s Slovenci v zamejstvu in po svetu.

Svet Vlade RS za Slovence v zamejstvu in Svet RS za Slovence po svetu obravnavata Akcijski načrt na svoji prvi naslednji seji.

-Terminski plan dogodkov za 2010

Svet Vlade RS za Slovence v zamejstvu bo novembra oziroma decembra 2010 obravnaval Akcijski načrt sodelovanja in podpore mladim Slovencem v zamejstvu in po svetu. V drugem delu zasedanja Sveta se bo organizirala okrogla miza na temo »Novi izzivi sodelovanja mladih Slovencev v sosednjih državah z Republiko Slovenijo«. Na okrogli mizi bodo sodelovali mladi pripadniki slovenske skupnosti v zamejstvu, predstavniki mladinskih organizacij v zamejstvu in v RS, predstavniki Urada RS za mladino ter drugih pristojnih inštitucij.

8. Priloge

Priloga A: Poročila o izvedenih dogodkih, študije, raziskave in podobno

Za pripravo gradiva odgovorni:

dr. Boštjan Žekš, minister

dr. Boris Jesih, državni sekretar

dr. Breda Mulec, sekretarka (kabinet ministra).